

Recepcja Soboru. Niektóre wyzwania wobec życia i działalności Kościoła 40 lat po Soborze Watykańskim II (Studia i rozprawy nr 14), red. ks. K. Półtorak, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2007, s. 242, ISBN 978-83-89872-16-6.

W liście *Novo millennio ineunte* Jan Paweł II postulował, by wyraźnie „przyspieszyć kroku” w realizacji wskazań Vaticanum II w Kościele powszechnym (por. nr 58). Wezwanie to dotyczy szczególnie Kościoła w Polsce, który po przeobrażeniach systemowych 1989 roku znalazł się w nowej sytuacji. Sytuacja ta stwarza różnorakie zagrożenia i niebezpieczeństwa. Stwarza ona jednocześnie nowe możliwości realizacji wskazań Soboru Watykańskiego II. Do tego potrzeba jednak solidnej, teologiczno-pastoralnej analizy poszczególnych aspektów życia kościelnego. Taki też cel przyświecał autorom publikacji pt. *Recepcja wskazań Soboru w życiu i działaniu Kościoła w Polsce*, część pierwsza, która ukazała się w marcu 2006 roku. Część druga *Recepcja Soboru. Niektóre wyzwania wobec życia i działalności Kościoła 40 lat po Soborze Watykańskim II* pod red. ks. Kazimierza Półtoraka stanowi niejako kontynuację zagadnień podjętych w części pierwszej. Recenzowana publikacja składa się z 12 artykułów podejmujących zagadnienia pastoralne, uszeregowanych w 4 rozdziałach: *Sobór a duszpasterstwo*, „Odgórny” i „oddolny” wzrost Kościoła, *Charyzmatyczny wymiar Kościoła*, *Dojrzałość chrześcijańska*. Autorzy publikacji należący do różnych ośrodków naukowych w Polsce i za granicą (Austria) zajęli się zagadnieniami dotyczącymi znajomości teoretycznego i praktycznego zastosowania nauczania soborowego w Polsce.

Ks. Adam Przybecki w niejako programowym artykule pt. *W stronę teologii polskiego duszpasterstwa* podkreślił konieczność sformułowania odpowiedzi na pytanie, jak być Kościołem w Polsce dzisiaj. Wypracowanie bowiem wieloletniego programu duszpasterskiego jest nie do pomyślenia bez wcześniejszego uświadomienia sobie, jaki ten Kościół jest naprawdę, zwłaszcza po bolesnych doświadczeniach czasu komunizmu. To musi być rachunek bardzo rzetelny, który pozwoli poznać, z czym wspólnota kościelna wchodzi w nową rzeczywistość społeczno-polityczną i w nowe tysiąclecie. Dokonanie przez Kościół obrachunku z przeszłością jawi się już nie tylko jako swoisty warunek, umożliwiający otwarcie pełniejszego dialogu z demokratycznym społeczeństwem, ale jako szansa znalezienia najbardziej odpowiedniej formy działania w naszej rzeczywistości, tak aby stał się on prawdziwie Kościołem Bożym, bardziej soborowym, otwartym na świat, nie tracącym zarazem nic ze swojej istoty. Redaktor Zbigniew Nosowski podjął niejako ten temat poprzez poprowadzenie rachunku sumienia w świetle duszpasterskich wskazań soborowych dokumentów. Uwieńczeniem tego rozdziału jest artykuł ks. bpa Kazimierza Ryczana na temat kondycji współczesnej parafii w kontekście współczesnych przemian. Stara się on odpowiedzieć na pytanie: jak wcielać w życie parafii teologiczną wizję duszpasterstwa. Mimo nieraz bezradności

duszpasterzy istnieją jednak – według autora – zjawiska w Kościele w Polsce, które sprzyjają zmianie stylu duszpasterstwa i budowaniu parafii posoborowej.

Rozdział drugi składa się z czterech artykułów: *Una religio in rituum varietate* ks. Zbigniewa Kobusa, *Wierni świeccy w Kościele w ujęciu II Polskiego Synodu Plenarnego i synodów diecezjalnych* ks. Jarosława Patera, *Pluralizm społeczny i aktywność stowarzyszeń katolickich* o. Andrzeja Potockiego oraz *Kolegialność i demokracja w Kościele* ks. Tadeusza Mironczuka. Na szczególną uwagę w tym rozdziale zasługuje artykuł o. Potockiego, który przedstawiając „nowe myślenie” posoborowego Kościoła na temat zaangażowania laikatu, próbuje jednocześnie znaleźć przyczyny niedostatku obecności stowarzyszeń katolickich w życiu Kościoła i w sektorze życia publicznego.

W trzecim rozdziale autorzy zajęli się charyzmatycznym wymiarem Kościoła. Ks. Mieczysław Olszewski ukazał charyzmaty w nowych inicjatywach polskich parafii, ks. Wiesław Śmigiel zastanawia się, czy nowe ruchy eklesjalne spowodowały oczekiwaną „wiosnę Kościoła” w Polsce, ks. Kazimierz Półtorak z kolei stara się ukazać właściwe podejście do ruchów, aby stały się one szansą wzrostu Kościoła XXI wieku. Do tej pory bowiem traktuje się je zbyt instrumentalnie.

Ostatni, czwarty rozdział to dwa artykuły – ks. Jana Przybyłowskiego na temat wybranych aspektów formacji kościelnej oraz ks. Adama Skreczko o odnowie przygotowania do sakramentu małżeństwa w polskim posoborowym duszpasterstwie.

Artykuły składające się na treść prezentowanej książki podejmują aktualne zagadnienia związane z recepcją Soboru Watykańskiego II. Oczywiście zakres poruszanych tematów w książce mógłby być szerszy, również wartość merytoryczna niektórych artykułów mogłaby być wyższa, niemniej jednak jako całość pozycja ta z pewnością warta jest polecenia, gdyż mimo że upłynęło już 40 lat od zakończenia Vaticanum II, to jednak recepcja soboru zarówno na niwie teologii, jak i duszpasterstwa pozostawia ciągle wiele do życzenia. Z pewnością książka może także zainspirować czytelników (chodzi tutaj zwłaszcza o teoretyków i praktyków duszpasterstwa) do przemyśleń i konkretnych działań na niwie odnowy Kościoła lokalnego.

Ks. Bogdan Biela